

Nr 9.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass m. m.; given Stockholms slott den 2 augusti 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass m. m.

Häriigenom förordnas som följer:

§ 1.

Utan hinder av vad i § 27 värnpliktslagen stadgas rörande värnpliktigs utbildningstid må Konungen förordna,

dels att första tjänstgöringen för vapenföra värnpliktiga av 1919 års klass, med undantag av dem, som nämnas under B eller C i § 27 mom. 1, skall

vid fotfolket utgöra etthundratjugu dagar och taga sin början under första eller andra året,

vid trängen i egentlig trängtjänst och i sjukbärartjänst utgöra etthundratjugu dagar,

vid trängen i egentlig sjukvårdstjänst utgöra etthundrafemtio dagar och taga sin början under andra året, samt

vid intendenturtrupperna utgöra etthundraåttio dagar;

Bihang till urtima riksdagens protokoll 1919. 1 saml. 8 häft. (Nr 9.)

2864 19 1

dels ock att tjänstgöringstiden för icke vapenföra värnpliktiga av 1919 års klass, med undantag av dem, som nämnas under B eller C i § 27 mom. 2, skall utgöra sammanlagt tvåhundra dagar.

§ 2.

Uti § 26 mom. 2 och 3 värnpliktslagen föreskriven uttagning för utbildning till underbefäl eller fackmän skall icke äga rum bland värnpliktiga, tillhörande 1919 års klass.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

E. A. Nilson.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
2 augusti 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Efter gemensam beredning inom lantförsvars- och sjöförsvarsdepartementen yttrade chefen för förstnämnda departement, statsrådet Nilson, följande:

»Uti en till innevarande års riksdag avlåten proposition, nr 410, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass m. m.

Häriigenom förordnas som följer:

§ 1.

Utan hinder av vad i § 27 värnpliktslagen stadgas rörande värnpliktigs utbildningstid må Konungen förordna,

dels att första tjänstgöringen för vapenföra värnpliktiga av 1919 års klass skall vid fotfolket utgöra etthundratjugu dagar och taga sin början under första eller andra året, vid trängen i egentlig trängttjänst och i sjukbärartjänst utgöra etthundra-tjugu dagar, vid trängen i egentlig sjukvårdstjänst utgöra etthundrafemtio dagar och taga sin början under andra året, samt vid intendenturtrupperna utgöra etthundraåttio dagar;
dels ock att tjänstgöringstiden för icke vapenföra värnpliktiga av 1919 års klass, med undantag av dem, som nämnas under B eller C i § 27 mom. 2, skall utgöra sammanlagt tvåhundra tio dagar.

§ 2.

Uti § 26 mom. 2 och 3 värnpliktslagen föreskriven uttagning för utbildning till underbefäl eller fackmän skall icke äga rum bland värnpliktiga, tillhörande 1919 års klass.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Motiven till den sålunda föreslagna lagen återfinnas uti det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 27 maj 1919.

Ifrågavarande lagförslag blev emellertid icke av riksdagen antaget.

Med hänsyn därtill, att proposition i ämnet syntes böra ånyo avlåtas till den urtima riksdag, som av Kungl. Maj:t numera blivit sammankallad till den 4 innevarande augusti, hava förnyade utlåtanden inhämtats från de militära myndigheterna, varvid chefen för generalstaben anbefallts att särskilt till behandling upptaga det uttalande av försvarskommissionen, som återgäves i den till 1919 års lagtima riksdag avlätna propositionen nr 410, varvid borde utredas, huruvida och i vad mån en nedsättning av tjänstgöringstiden för icke vapenföra värnpliktiga av 1919 års klass under den i sagda proposition föreslagna tidslängden (210 dagar) måtte kunna ifrågakomma, under förutsättning att första tjänstgöringen för vapenföra värnpliktiga av samma årsklass begränsades på i propositionen angivet sätt;

varjämte chefen för marinstaben anbefallts att i samråd med chefen för kustartilleriet före den 20 juli 1919 — under förutsättning att, i anslutning till vad försvarskommissionen i yttrande den 24 maj 1919 uttalat, en ytterligare avkortning utöver den i berörda proposition till 1919 års lagtima riksdag föreslagna tjänstgöringstiden av 210 dagar för icke vapenföra värnpliktiga av 1919 års klass kunde ifrågakomma — avgiva

yttrande beträffande det lägsta antalet tjänstgöringsdagar för bemälda kategori värnpliktiga, som med hänsyn till vid marinen föreliggande omständigheter i avseende å ifrågavarande värnpliktiga borde stadgas.

De med anledning härav inkomna yttrandena återgivas uti närslutna bilagor (bil. A, B och C).

Vad cheferna för general- och marinstaberna och chefen för kustartilleriet anfört giver mig icke anledning att frånga den ståndpunkt i ämnet, som jag förut intagit. Samma skäl, som jag anfört i mitt yttrande till statsrådsprotokollet vid avlåtande av propositionen nr 410 till detta års lagtima riksdag, tala efter min mening alltjämt för en sådan begränsning av utbildningstiden för 1919 års värnpliktiga, som i sagda proposition föreslogs.

Vad särskilt angår tjänstgöringstiden för icke vapenföra värnpliktiga, hava cheferna för generalstaben och marinstaben förklarat sig anse, att någon nedsättning i dessa värnpliktigas tjänstgöringstid under den i propositionen nr 410 föreslagna icke kan ifrågakomma. Någon ytterligare utredning av denna fråga har på grund av den knappa tiden intill urtima riksdagens sammanträde icke medhunnits. Under sådana förhållanden torde propositionen även i denna del böra avlåtas i samma skick som till sistlidna lagtima riksdag. Då emellertid tidpunkten numera snart torde vara inne för igångsättande av den allmänna utredning rörande begränsning av våra försvarsanstalter, som sedan världskrigets upphörande varit avsedd, läser frågan om de icke vapenföras tjänstgöringstid i detta sammanhang komma att bliva föremål för ytterligare prövning. I varje fall utgår jag från den förutsättningen, att därest genom senare beslut den sammanlagda utbildningstiden för de fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga skulle komma att understiga 210 dagar, motsvarande avkortning bör äga rum för de icke vapenföra.

På grund av vad jag sålunda anfört, och med åberopande av mitt yttrande till förenämnda statsrådsprotokoll den 27 maj 1919 får jag hemställa, att ovanberörda förslag till »Lag om ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass m. m.» måtte, med vidtagande av en formell jämkning i avfattningen av § 1, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
C. E. Odhner.

Bil. A.

Till Statsrådet och Chefen för Kungl. Lantförsvarsdepartementet.

Den 27 sistlidne maj avgav jag under nr 232 genom D. S. den 23 i samma månad infortrat yttrande över »Förslag till Lag om ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass m. m.». Det lagförslag, över vilket mitt förnyade yttrande nu genom D. S. den 13 sistlidne juni infortrats, är av fullständigt samma lydelse som det, över vilket mitt ovan nämnda yttrande avgavs. Vad jag där anför, gäller således även det nu föreliggande förslaget.

Dessutom får jag beträffande det nu föreliggande förslaget vördsamt anföra följande.

Någon motivering har icke medföljt detta. För att rätt kunna bedöma dess innebörd har det dock i vissa fall befunnits nödvändigt att söka finna motiven till lagförslaget. Såsom jag ovan anför, är det förslag, över vilket mitt yttrande avgavs den 27 sistlidne maj, av fullständigt samma lydelse som det till mig nu överlämnade. Jag har därför ansett, att vad som till statsrådsprotokollet nämnda dag anfördes, även gäller det föreliggande lagförslaget. Riktigheten av denna åsikt synes mig bestyrkt av D. S. den 21 sistlidne juni, varuti departementschefen bland annat fäster min uppmärksamhet på att i det genom D. S. den 13 sistlidne juni begärda yttrandet borde till behandling upptagas det uttalande av försvarskommissionen, som återgives i den till 1919 års lagtima riksdag avlätna propositionen nr 410.

Uti det nu infortrade yttrandet hava synts mig böra i främsta rummet behandlas de skäl, som ligga till grund för, samt de förhållanden, vilka sammanhånga med uti mitt föregående yttrande i frågan framställt förslag i ändamål att bereda bättre möjligheter åt infanteriet, än de uti remisshandligen föreslagna. På grund av den vid föregående yttrandes avgivande strängt begränsade tiden var det icke möjligt att då, annat än i förbigående, beröra desamma.

Uti mitt yttrande den 27 sistlidne maj framhöll jag sålunda, att djupgående förändringar måste genomföras i *infanteriets beväpning, taktik och utbildning*, om detta, huvudvapnet, skulle kunna självt, och därmed för hela fälthären återvinna den forna offensivkraften.

Vad infanteriets *beväpning* beträffar, har denna under världskriget, främst i de krigförande länderna, undergått stora förändringar. I början av kriget utgjordes den i regeln endast av gevär och bajonett, varjämte ett fåtal kulsprutor ingingo i infanteritruppförbanden. Under krigets lopp har infanteriet till så stor omfattning försetts med nya stridsmedel, att man med fog kan påstå, att en ombeväpning ägt rum. Härtill kommer, att tekniska hjälpmedel i stor omfattning tilldelats detta truppslag. Till en början torde man, åtminstone på vissa håll, ansett, att de nya stridsmedlen och tekniska hjälpmedlen hade sin användning uteslutande under det så kallade ställningskriget. De rörliga operationerna under världskriget påvisa emellertid oemotsägligt nödvändigheten av att även under dylika operationer i erforderlig omfattning medföra andra stridsmedel och tekniska hjälpmedel än dem, som före kriget tillhörde infanteriet.

En ombeväpning i lämplig omfattning av även vårt infanteri och i samband därmed dess förseende med erforderliga tekniska hjälpmedel synes därför icke längre kunna uppskjutas.

De viktigaste under kriget i de krigförande arméerna tillkomna stridsmedlen vid infanteriet äro handgranater, gevärsgranater, granatkastare samt infanterikanoner. Dessutom hava kulsprutorna i synnerligen hög grad ökats till antalet, varjämte en ny typ — den lätta — har tillkommit. Av övrig materiel och tekniska hjälpmedel tillkomna under kriget må såsom de viktigaste nämnas belysningsmedel, gasskydd, infanteripionjärutrustning samt viss signalmateriel.

Av dessa stridsmedel och tekniska hjälpmedel m. m. finnas numera ur teknisk synpunkt fullt godtagliga normaltyper. Anskaffningen av för vårt infanteri erforderliga stridsmedel m. m. borde således omedelbart kunna igångsättas. Först och främst måste dävid anskaffas så mycken materiel av olika slag, att en modern utbildning av infanteriet möjliggöres; med den nuvarande materielen är detta icke i tillräcklig grad möjligt. Anskaffningen av utbildningsmaterielen skulle samtidigt utgöra en provbeställning, varunder olika materielslags särskilda lämplighet för våra förhållanden samt det antal uti vilket olika stridsmedel m. m. böra ingå uti olika truppförband m. m. skulle slutligt utrönas.

Tidpunkten för anskaffning av materielen synes för närvarande i viss mån lämplig. Sedan krigsoperationerna avslutats, fortskrider givetvis icke krigsmaterielens utveckling m. m. med samma hastighet som förut. Dessutom föreligga numera jämförelsevis omfattande uppgifter rörande främmande makters krigsmateriel av här ifrågavarande slag m. m. Kostnaderna för anskaffning av så mycket materiel, som erfordras för infan-

teriets utbildning, synas icke behöva uppgå till några allt för stora belopp.

Infanteriets *taktik* har under kriget med hänsyn till tillkomsten av de nya stridsmedlen m. m. undergått betydande förändringar, ej blott under det så kallade ställningskriget utan även under det rörliga kriget. Till stridskrafterna på marken hava kommit stridskrafterna i luften. Till de ändrade förhållandena måste hänsyn tagas.

Tillkomsten av de nya stridsmedlen och tekniska hjälpmedlen har i hög grad försvårat infanteriets *utbildning*. Ett nutida infanteri måste utbildas uti att uppträda mot en fiende, utrustad med fullt modern materiel, samt uti att självt handhava dylik. Vårt infanteris utbildning kan icke längre förbliva oförändrad, utan måste vid densamma hänsyn tagas till att den eventuella motståndaren är utrustad med dylik materiel. Även av det skäl, att de nya stridsmedlen och tekniska hjälpmedlen måste anskaffas, om ej förr så vid krigsutbrott, måste utbildningen snarast omläggas.

För att belysa, hur komplicerad och tidskrävande infanteriets utbildning är, må anföras följande.

Under senare delen av kriget utgjordes inom vissa arméer infanteriets förbindelsemedel av telefon, optisk- och ljudsignaler, jordtelegraf, radiotelegraf, rapportskott, signaler och andra förbindelsemedel till flygare, rapportkarlar och stafettkedjor samt rapporthundar och brevduvor.

Infanteriets pionjärer hava under kriget haft att utföra ej blott de lättare förstärknings- och förbindelsearbeten, som åligga infanteriet i allmänhet, utan dessutom i stort sett samma arbeten som fältingenjörtrupperna.

Den så kallade stormtruppsspersonalen, vilken till växlande antal utbildas inom de krigförande arméerna för särskilt krävande uppdrag, har, efter avslutad allmän infanteriutbildning, meddelats särskild utbildning under flera veckor.

För betjäning av kulsprutor och granatkastare m. m. hava inom truppförbanden ett visst antal man utbildats. Vid kulspruteutbildningen har en icke obetydlig del av utbildningstiden måst anslås åt övningar i beskjutning av luftmål.

Med hänsyn till nödvändigheten att städse hava personal i reserv till förfogande för betjäning av kulsprutor och de särskilda strids- och hjälpmedlen har det under kriget befunnits oundgängligen nödvändigt att utöver det ordinarie betjäningssamskapet utbilda sådant i reserv i stor omfattning. I kulsprutetjänst har man sålunda utbildat förutom i huvudsak allt befäl även en stor procent av infanteriets meniga.

Till utbildning med gevär har kommit sådan med handgranat.

Vid allt detta är att märka, att all stridsverksamhet m. m. måste inövas även med påsatt gasskydd.

All befälspersonal har, i ändamål att bibringa densamma större färdighet att föra befäl under de olika förhållanden, varunder infanteriet kan komma att uppträda, meddelats, förutom allmän infanteriutbildning, även en icke alltför ytlig utbildning i kulsprutetjänst, stormtrupp- och pionjärtjänst. Dessutom har ett visst antal bibringats en synnerligen grundlig utbildning i olika specialgrenar.

Den under kriget för utbildningen till buds stående tiden har icke medgivit, att alla infanterister kunnat utbildas uti samtliga de olika slag av tjänster, som numera förekomma vid infanteriet. Man har därför nödgats att specialisera utbildningen å olika grupper. Även vid vårt infanteri har den under kriget framkomna specialiseringen börjat tillämpas. Fördelarna härav hava varit påtagliga. Hittills vunna erfarenheter synas dock giva vid handen, att vår förut till förfogande stående utbildningstid icke ens med specialisering i utbildningen varit tillräcklig för att i erforderlig grad tillgodose de nytillkomna utbildningsgrenarna.

De beräkningar angående övningstidens längd m. m., som uppgjorts för 1914 års härordning, äga således icke längre giltighet. Behovet av ökad övningstid vid infanteriet synes mig vara betydligt större än vid de övriga truppslagen. Jag anser därför oriktigt att, såsom i lagförslaget skett, låta minskningen i övningstiden gå ut över det truppslag, som mest är i behov av ökad sådan, och får framhålla att detta mitt uttalande — med hänsyn till nödvändigheten av att utbilda infanteriet för uppträdande mot en fiende, utrustad med den under kriget nytillkomna materielen — gäller även i det fall, att nytillkommen utbildningsmateriel av olika slag icke anskaffats före våren 1920.

Därest de förhållanden, som föranlett förslaget om inskränkning i utbildningstiden för årsklassen 1919, skulle anses råda även under utbildningsåret 1920—1921, synes det mig — jämlikt departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet den 27 sistlidne maj, att hans avsikt vore att föreslå förläggningen av tjänstgöringen för 1919 års klass tillhörande infanteriet till år 1920, med början under våren — som om under hösten och vintern 1920—1921 inga större värnpliktskontingenter av infanteriet skulle komma att vara i tjänstgöring. Uti det förslag till inskränkning i övningstiden, varöver jag den 27 sistlidne maj avgav yttrande, förekom icke något uttalande, varav det framgick, att årsklassen 1919 tillhörande infanteriet skulle i sin helhet inkallas på våren. Enligt lagförslaget skall första tjänstgöringen för årsklassen 1919 taga

sin början under första eller andra året; i enlighet härmed kunde sålunda, därest så befunnes nödvändigt, inryckning av värnpliktiga även förläggas till hösten.

Med en så kort första utbildning vid infanteriet som den för årsklassen 1919 vare sig uti lagförslaget angivna eller av mig uti yttrande den 27 sistlidne maj föreslagna är det givetvis omöjligt att tillgodose de krav på allsidig användbarhet, som måste ställas på nämnda årsklass. Därest hela årsklassen 1919 inrycker på våren och icke andra vapenföra värnpliktiga i erforderlig omfattning inkallas till tjänstgöring under hösten och vintern 1920—1921, kommer otvivelaktigt infanteriets användbarhet med de mångsidiga krav, som numera ställas på detta truppslag, att icke oväsentligt sjunka. Därvid är särskilt att framhålla omöjligheten av att om icke vapenföra värnpliktiga i erforderlig omfattning finnas i tjänst under vintern 1920—1921 verkställa den utprovning av olika stridsmedels särskilda lämplighet för våra förhållanden m. m., som ovan föreslagits, och vilken vintertid torde vara särskilt nödvändig.

Under den förutsättning, som ovan angivits, och av de skäl, som där anförts, synes det mig icke lämpligt att inkalla hela årsklassen 1919 tillhörande infanteriet på våren, utan synas vissa delar av densamma böra, trots därmed förenade olägenheter, inkallas på hösten.

Ett ytterligare skäl för att till provning ofördröjligen upptaga frågan om infanteriets ombeväpning samt i samband därmed stående ändrad taktik och utbildning är att söka däruti, att det måste anses uteslutet, att icke modern beväpning och utrustning anskaffas om ej förr så åtminstone vid ett krigsutbrott, eller sedan krig utbrutit. Ombeväpningen måste då försiggå under kriget med därmed förknippade synnerligen stora svårigheter. I avsikt att förbereda en dylik ombeväpning bör snarast åtminstone utbildningsmateriel anskaffas samt den allra mest oundgängliga personalen — såväl fast anställda som värnpliktiga — utbildas för den nya materielens handhavande, varvid måste beaktas såväl sommar- som vinterutbildningens olika krav. Även innan materiel hunnit anskaffas, måste i den mån så ske kan vid utbildningen tagas hänsyn till kravet på personalens utbildning uti att uppträda mot en fiende utrustad med modern materiel.

Frågan om infanteriets ombeväpning samt dess förändrade taktik och utbildning är av betydande omfattning. Om densamma ofördröjligen upptages till behandling, borde anskaffning av utbildningsmaterielen kunna medhinnas före våren 1920. Till nämnda tidpunkt måste, även om ny materiel icke anskaffats, reglementen och utbildningsföreskrifter

i sina huvuddrag föreligga omarbetade, om årsklassen 1919 skall kunna bibringas så god utbildning, som tillgänglig utbildningstid möjliggör. Givetvis vore det önskvärt att före repetitionsövningarnas början innevarande år medhinna ovan omnämnd omarbetning av reglementen och instruktioner. Detta torde dock icke kunna ske. Däremot borde det icke möta bestämda hinder att före ifrågavarande tidpunkt medhinna utarbetandet av de utbildningsanvisningar m. m., som i främsta rummet erfordras för moderniseringen av till repetitions- och reservtruppövning inkallade årsklassers utbildning.

Vid den av departementschefen uti anförandet till statsrådsprotokollet den 27 sistlidne maj omnämnda försvarsutredningen torde, enligt försvarskommissionens yttrande över förslaget till lag för årsklassen 1919, värnpliktstjänstgöringens ordnande bliva föremål för ingående undersökning. För att en dylik undersökning skall kunna giva godtagliga resultat, fordras emellertid bl. a. att erfarenheter föreligga beträffande de frågor, som ovan behandlats. Ovan föreslagen anskaffning av utbildningsmateriel samt utredning m. m. rörande infanteriets utbildning skulle därigenom kunna ingå såsom ett led uti eller åtminstone förbereda, utan att ändock föregripa den allmänna försvarsrevisionen. Därigenom borde tidsvinst kunna göras, vilket synes vara till fördel.

Med anledning av D. S. den 21 sistlidne juni får jag ytterligare anföra följande.

Beträffande de icke vapenföras tjänstgöringstid får jag framhålla, att det genom en utbildningstid av 210 dagar möjliggöres att hålla med hänsyn till lagförslagets inskränkningar i övrigt oundgängligen erforderligt antal icke vapenföra i tjänst samt att under den tid, då olika kontingenter icke vapenföra förskjuta varandra, bibringa dem den allra mest oundgängliga utbildningen. Jag anser även, att bestämmelserna i Värnpliktslagen § 27, mom. 2 E skola lända till efterrättelse även beträffande det remitterade lagförslaget.

Någon nedsättning uti den i propositionen nr 410 föreslagna tjänstgöringstiden för de icke vapenföra kan därför enligt min åsikt icke ifrågakomma.

Stockholm den 11 juli 1919.

K. G. BILDT.

Chef för Generalstaben.

E. af Klercker.

Bil. -B.

Till Konungen.

Med anledning av nådiga skrivelsen av den 21 juni 1919 får jag i underdånighet avgiva följande utlåtande.

Mot den i lagförslaget angivna längden (210 dagar) av tjänstgöringstiden för vissa icke vapenföra värnpliktiga av 1919 års klass tilldelade marinen i allmän tjänst, sjötjänst och stationstjänst har jag intet att erinra.

Beträffande det lägsta antal tjänstgöringsdagar för ovannämnda kategorier värnpliktiga av 1919 års klass anser jag med hänsyn till den minskning i värnpliktskontingenten vid marinen, som ägt rum och som ytterligare kan förväntas, en ännu större avkortning av tjänstgöringstiden ej vara tillräddig, enär tjänstens skötande i annat fall torde komma att möta betydande svårigheter.

Rörande kustartilleritjänst tilldelade värnpliktiga får jag hänvisa till bifogade yttrande från Chefen för Kungl. Kustartilleriet.

Stockholm den 10 juli 1919.

Underdånigst

H. VON KRUSENSTIERNA.

Sture Håkanson.

Bil. C.

Till Chefen för Marinstaben.

Med anledning av Eder skrivelse n:r 389/19 med begäran om yttrande angående eventuell nedsättning av tjänstgöringstiden för icke

vapenföra värnpliktiga av 1919 års klass, får jag härmed äran meddela följande.

Med hänsyn till det ringa antal militärarbetare, som tilldelas kustartilleriet, samt den härav alstrade olägenheten, att de vapenföra värnpliktigas liksom stammanskapets tjänstgöringstid i alltför stor utsträckning måste tagas i anspråk för tjänstgöring, som ej är av militärt värde — vilket ogynnsamma förhållande tidigare av mig vid upprepade tillfällen framhållits — anser jag, att vad kustartilleriet beträffar, den i lagförslaget ifrågasatta nedsättningen av de icke vapenföra värnpliktigas tjänstgöringstid måste avstyrkas.

Det lägsta antal tjänstgöringsdagar för de icke vapenföra värnpliktiga, som med hänsyn till vid kustartilleriet föreliggande omständigheter bör stadgas, kan ej sättas lägre än till 240 dagar, för så vitt ej en väsentligt ökad tilldelning av dylika värnpliktiga äger rum, något som dock icke lär vara att förvänta, enär i detta syfte gjorda tidigare framställningar icke bifallits.

Remisshandlingen återgår.

Stockholm den 3 juli 1919.

H. WRANGEL.

A. von Schinkel.
